

Dr. Szabó Ildikó Katalin*:

Az ügyfelek érdekében módosultak a pénzügyi békéltetés szabályai

2024. január 1-től a Pénzügyi Békéltető Testület (PBT) már kettőmillió Ft összeget meg nem haladó igények esetében hozhat egyezség hiányában kötelezést tartalmazó határozatot, ha az ügyben érintett pénzügyi szolgáltató alávetési nyilatkozatot nem tett. Ehhez a kérelemnek megalapozottnak kell lennie. E cikkben szó lesz a PBT-határozatok fajtáiról, arról, hogy ezeket miként befolyásolja az alávetés, hogy mely határozatot látja el végrehajtási záradékkal a bíróság; illetve arról, hogy a PBT-határozataival szemben milyen jogorvoslati lehetőségek vannak.

A békéltető eljárás elsődleges célja, hogy a fogyasztó és az érintett pénzügyi szolgáltató megállapodásra jusson és az eljárás egyezségkötéssel záródjon. Ha az egyezség megfelel a jogszabályoknak, azt a PBT jóváhagyja (*jóváhagyó határozat*). Ennek eredményeként az egyezség bírósági úton végrehajthatóvá válik. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a pénzügyi szolgáltató az egyezséget teljesítési határidőn belül nem teljesíti, a fogyasztó kérheti a bíróságtól a PBT határozatának végrehajtási záradékkal történő ellátását.

Mi történik, ha az egyeztetés során a feleknek nem sikerül megállapodniuk, a fogyasztó kérelme a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a PBT álláspontja szerint azonban megalapozott? Ezekben az esetekben a meghozandó határozat típusa más abból a szempontból, hogy tett-e a pénzügyi szolgáltató *alávetési nyilatkozatot*; illetve, a fogyasztó által érvényesíteni kívánt igény, az *ügyérték* a jogszabályi alávetés értékhatárát meghaladja-e.

De mi az az alávetés?

Az alávetés lehet *önkéntes* - a pénzügyi szolgáltató döntésén alapuló -, vagy *jogszabályi alávetés*. Az önkéntes alávetés a pénzügyi szolgáltató írásban tett nyilatkozata, amelyben vállalja, hogy a PBT eljárásában hozott határozatában foglaltaknak egyezség hiányában eleget tesz, azaz azt magára nézve kötelezőnek ismeri el. Ez a pénzügyi szolgáltató döntésén alapul. Lehet *általános alávetés*, amikor az ügy ismerete nélkül, előre és visszavonásig (korlátozással vagy anélkül) veti magát alá a PBT által meghozandó döntéseknek. Alávetési nyilatkozatában a pénzügyi szolgáltató ugyanis korlátozhatja kötelezettségvállalásának mértékét, illetve hatályát a jogvita tárgyának általa meghatározott értékében vagy egyéb más módon. Például bizonyos összeghatárig terjedő ügyértékű ügyekben fogadja el a PBT határozatát, vagy egyes típusú termékekkel kapcsolatos jogvitákban tesz csak általános alávetési nyilatkozatot. A pénzügyi szolgáltatók által tett általános alávetési nyilatkozatokról nyilvánosan elérhető lista áll rendelkezésre a Pénzügyi Békéltető Testület honlapján.

A pénzügyi szolgáltató a konkrét ügy ismeretében is tehet alávetést, ezt nevezzük *eseti alávetésnek*. 2017. január 1-től él a *jogszabályi alávetés* intézménye is, amely azt jelenti, hogy a pénzügyi szolgáltató döntésétől függetlenül, a törvény rendelkezése alapján hozhat kötelező határozatot a PBT a pénzügyi szolgáltatóval szemben. A jogszabályi alávetés értékhatára emelkedett 2024. január 1-től a korábbi egymillióról, kétmillió forintra. A PBT e módosítás következtében hozhat alávetés hiányában is kötelezést tartalmazó határozatot azokban az ügyekben, ahol az ügyérték nem haladja meg a kétmillió forintot.

Kötelezést tartalmazó határozatot akkor hoz a PBT, ha a felek az eljárásban nem kötöttek egyezséget és a lefolytatott eljárásban a jogsértést megállapítja, és a pénzügyi szolgáltató vagy alávetési nyilatkozatot tett, vagy az ügy a jogszabályi alávetés hatálya alá tartozik. A kötelező határozatban foglaltak teljesítésének elmaradása esetén a fogyasztó kérheti a bíróságtól a PBT határozatának végrehajtási záradékkal történő ellátását.

Milyen esetben hoz a PBT *ajánlást*? Mi a különbség az *ajánlás* és a *kötelező határozat* között?

Ajánlást akkor ad ki a PBT, ha a felek az eljárásban nem kötöttek egyezséget, és a lefolytatott eljárás eredményeként a jogsértést megállapította, és a pénzügyi szolgáltató nem tett alávetési nyilatkozatot, és az ügy nem tartozik a jogszabályi alávetés hatálya alá, azaz a fogyasztó igénye meghaladja a kétmillió forintot. Az ajánlásban foglaltak bírósági végrehajtás útján történő kikényszerítésére nincs lehetőség. Tehát az alávetés megléte és az ügyérték határozza meg, hogy egyezség hiányában, megalapozott fogyasztói igény esetén a PBT kötelezést tartalmazó határozatot, vagy ajánlást hoz.

Milyen esetben hoz a Pénzügyi Békéltető Testület eljárást *megszüntető határozatot*?

Ha a fogyasztó visszavonja kérelmét, vagy a felek közösen kérik az eljárás megszüntetését. Erre gyakran eljáráson kívüli megegyezések esetében kerül sor, hiszen a kérelmező, vagy a felek közösen bármikor dönthetnek úgy, hogy nem kérik a PBT további közreműködését, és annak jóváhagyó határozatát sem.

Ha a tényállás tisztázásához elegendő okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre, vagy ha tanúk meghallgatására, szakértő kirendelésére, azaz, ha olyan széles körű bizonyítás lefolytatására lenne szükség, amely a PBT eljárása keretében nem biztosított, szintén az eljárás megszüntetésére kerül sor. Azokban az esetekben, ahol a PBT álláspontja szerint a kérelmező által vélt jogszabálysértés vagy szerződésszegés nem történt meg, a pénzügyi szolgáltató nem vétett, a megszüntető határozatban azt állapítja meg a PBT, hogy a szolgáltató jogszerűen járt el, szerződésszegést vagy jogszabálysértést nem követett el, a kérelem megalapozatlan.

Milyen *jogorvoslati lehetőségek* állnak rendelkezésre a PBT egyes döntéseivel szemben?

A Pénzügyi Békéltető Testület határozatával szemben fellebbezésre nincs lehetőség. Sem a PBT elnöke, sem a Magyar Nemzeti Bank (MNB) nem helyezheti hatályon kívül a Pénzügyi Békéltető Testület határozatát.

A békéltetési eljárás igénybevétele nem korlátozza viszont a fogyasztónak azt a jogát, hogy ha nem ért egyet a PBT álláspontjával, igényét bírósági eljárás keretében érvényesítse.

A kötelezésekkel és az ajánlásokkal szemben *keresetet* lehet benyújtani a Fővárosi Törvényszékhez a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. Ebben a határozat hatályon kívül helyezését lehet kérni, ha a PBT tanácsban járt el és a tanács összetétele vagy eljárása nem felelt meg az MNB törvény rendelkezéseinek; a PBT-nek nem volt hatásköre az eljárásra; a kérelem meghallgatás nélküli elutasításának lett volna helye. Továbbá az ajánlások és a jogszabályon alapuló kötelezések esetében a határozat érdemi része is támadható a jogorvoslat keretében.

Jelentős változás január 1-től az is, hogy a pénzügyi szolgáltató terhére megállapított döntéssel szembeni egyet nem értésnél a pert a jövőben minden esetben a pénzügyi szolgáltatónak kell kezdeményeznie. Megszűnt az ajánlások és a jogszabályi alávetéseken alapuló kötelezések esetére alkalmazott eltérő jogorvoslati rend, vagyis az ellentmondás lehetősége. A jövőben nem a kérelmezőknek kell pert indítaniuk azért, hogy a PBT jogszabályi alávetésen alapuló kötelezésében foglaltakat a bíróságoktól is kérjék megállapítani. Ha a PBT döntését a pénzügyi szolgáltató vitatja a perrel kapcsolatos felperesi feladatok és költségek a jövőben minden esetben őt és nem a kérelmezőt terhelik, a perben a pénzügyi szolgáltató a PBT-vel áll szemben, nem a kérelmezővel. A peres eljárásban a bíróság dönti el, hogy a PBT által hozott határozatot hatályában fenntartja-e vagy azt hatályon kívül helyezi.

A jogszabályváltozás a kötelező alávetés megemelt ügyértékével, illetve az eddig eltérő peresítési szabályok egységesítésével egyértelműen a fogyasztói érdekeket erősíti. A törvénymódosítás ugyanakkor nem változtat a Pénzügyi Békéltető Testület gyakorlatán, hogy minden fogyasztói jogvitában az elsődleges cél az, hogy az eljárás a felek által kölcsönösen elfogadott megállapodással záródjon le akár az eljáráson belül, akár azon kívül.

** A szerző a Magyar Nemzeti Bankon belül működő Pénzügyi Békéltető Testület tagja*

„Szerkesztett formában megjelent 2024. március 13-án a VG.hu oldalon.”